

[Hem](#) > ... > [Rättsliga Åtgärder](#) > [Var Och Hur?](#) > [Vilket Lands Lag Gäller?](#) > [Slovakia](#)

Vilket lands lag gäller?

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Slovakien

1 Rättskällor

1.1 Autonoma nationella regler

Den grundläggande nationella rättskällan för den slovakiska internationella privaträtten är lag nr 97/1963 om internationell privaträtt och processrätt (lagen om internationell privaträtt), där tillämplig lag definieras för specifika rättsliga områden (rättskapacitet och kapacitet att vidta rättsliga åtgärder, de rättsliga åtgärdernas giltighet, materiell rätt, avtalsrätt, arbetsrätt, arvsrätt, familjerätt) genom lagvalsreglerna i artiklarna 3–31. Lagen om internationell privaträtt är bara tillämplig om inget annat anges i en direkt tillämplig EU-lag eller i ett internationellt fördrag som är bindande för Slovakien eller – för att vara mer exakt – i en rättsakt som genomför ett sådant fördrag. Detta innebär att man måste ha i åtanke, när det hänvisas till lagen om internationell privaträtt nedan, att den enbart är tillämplig när det saknas internationell lagstiftning och EU-lagstiftning.

I slovakisk lag finns andra lagar än lagen om internationell privaträtt som innehåller oberoende lagvalsregler. Några exempel:

- Lag nr 513/1991 (handelslagen). Förutom lagvalsregeln i artikel 22 innehåller lagen särskilda bestämmelser om internationella handelsskyldigheter under avdelning III, som ska tillämpas utöver andra bestämmelser i avtal med ett utländskt element.
- Lag nr 311/2001 (arbetslagen), artikel 241a sjunde stycket (en lag som tillämpas för att fastställa om en arbetsgivare är att anse som arbetsledande organisation när den senare omfattas av en lag i ett tredjeland).
- Lag nr 8/2008 om försäkringar, artikel 89 (en lag som tillämpas för försäkringsavtal).
- Lag nr 191/1950 om växlar och checkar (lagen om växlar och checkar) med särskilda bestämmelser om internationell lagstiftning för växlar (artikel 91 ff.) och checkar (artikel 69 ff.).

1.2 Multilaterala konventioner

- a) FN-konventioner: Konventionen om indrivning av underhållsbidrag i utlandet av den 20 juni 1956, Wienkonventionen om konsulära förbindelser av den 24 april 1963.
- b) Europarådets konventioner: Den europeiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt av den 7 juni 1968, tilläggsprotokollet till den europeiska konventionen angående upplysningar om innehållet i utländsk rätt av den 15 mars 1978, den europeiska konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden rörande vårdnad om barn samt om återställande av vård av barn av den 20 maj 1980.
- c) Konventioner för Haagkonferensen för internationell privaträtt: Konventionen angående vissa till civilprocessen hörande ämnen av den 1 mars 1954, konventionen om bevisupptagning i utlandet i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur av den 18 mars 1970, konventionen om erkännande av äktenskapsskillnader och hemskillnader av den 1 juni 1970, konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet av den 2 oktober 1973, konventionen om delgivning i utlandet av

handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur av den 15 november 1965, konventionen om de civila aspekterna på internationella bortföranden av barn av den 25 oktober 1980, konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner av den 29 maj 1993, konvention om slopande av kravet på legalisering av utländska allmänna handlingar av den 5 oktober 1961, konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996, konventionen om internationell rättshjälp av den 25 oktober 1980.

d) Fördrag som gör lagvalsregler enhetliga: Konventionen om tillämplig lag rörande trafikolyckor av den 4 maj 1971, konventionen om behörighet, tillämplig lag, erkännande, verkställighet och samarbete i frågor om föräldraansvar och åtgärder till skydd för barn av den 19 oktober 1996.

e) Fördrag som gör direkta bestämmelser inom materiell rätt enhetliga: FN-konventionen angående avtal om internationella köp av varor av den 11 april 1980, konventionen om preskriptionstid vid internationella köp av varor, undertecknad i New York den 14 juni 1974, ändrad genom protokollet av den 11 april 1980.

f) Skiljedomsfördrag: Konventionen om erkännande och verkställighet av utländska skiljedomar av den 10 juni 1958, europeiska konventionen om skiljedom i internationell handelsrätt av den 21 april 1961.

g) Internationella transportfördrag: Konventionen om fraktavtalet vid internationell godsbefordran på väg av den 19 maj 1965, fördraget om internationell järnvägstrafik av den 9 maj 1980, ändrad genom protokollet av den 20 december 1990.

h) Övriga konventioner av rättslig betydelse om internationell privaträtt: Förändringar i stadgan för Haagkonferensen för internationell privaträtt av den 15 juli 1955, 30 juni 2005, Unidroits konvention om kulturföremål som stulits eller förts ut olagligt av den 24 juni 1995, den civilrättsliga konventionen om korruption av den 4 november 1999, överenskommelsen om transport av lik av den 26 oktober 1973.

i) Konventioner som är bindande för Republiken Slovakien om samarbete i rättsliga frågor: Konvention om biläggande av investeringstvister mellan stat och medborgare i annan stat av den 1 februari 1965, stadga för Haagkonferensen för internationell privaträtt (tillämplig från och med den 15 juli 1955, ändrad den 1 januari 2007), av den 31 oktober 1951, konventionen om verkställighet av utländska skiljedomar av den 26 september 1927, protokollet om skiljedoms klausuler av den 24 september 1923, konventionen om skiljedom i civilrättsliga tvister till följd av ekonomiska och vetenskaplig-tekniska samarbetsförbindelser av den 26 maj 1972, konventionen om erkännande och verkställighet av avgöranden angående underhållsskyldighet av den 15 april 1958, konventionen om rättslig status, privilegier och immunitet som tillkommer mellanstatliga ekonomiska organisationer som är verksamma på vissa samarbetsområden, av den 5 december 1980.

j) Fördrag om upphovsrätt och industrilag (som anges som exempel): Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886.

Andra konventioner som är bindande för Republiken Slovakien finns på webbplatsen för det slovakiska ministeriet för utrikes frågor och europeiska frågor, www.mzv.sk.

1.3 Viktiga bilaterala konventioner

1. Fördrag mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Ungern om rättslig hjälp samt reglering av rättsförhållanden i civilrättsliga, familjerättsliga och straffrättsliga frågor, av den 28 mars 1989.

2. Fördrag mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Folkrepubliken Polen om ömsesidig rättslig hjälp samt reglering av rättsförhållanden i civilrättsliga, familjerättsliga, arbetsrättsliga och straffrättsliga frågor, av den 21 december 1987.

3. Fördrag mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och de Socialistiska Rådsrepublikernas Union om rättslig hjälp samt rättsförhållanden i civilrättsliga, familjerättsliga och straffrättsliga frågor, av den 12 augusti 1982.

4. Fördrag mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Republiken Österrike om ömsesidiga rättsliga förbindelser i civilrättsliga frågor, om dokument och om rättslig information med slutprotokoll, av den 10 november 1961.

5. Fördrag mellan Republiken Tjeckien och Republiken Slovakien om rättslig hjälp som lämnas av rättsliga organ och om reglering av vissa rättsförhållanden i civilrättsliga och straffrättsliga frågor, av den 29 oktober 1992.

6. Fördrag mellan Tjeckoslovakiska socialistiska republiken och Socialistiska federativa republiken Jugoslavien om reglering av rättsförhållanden i civilrättsliga, familjerättsliga och straffrättsliga frågor, av den 20 januari 1964.

2 Tillämpning av lagvalsreglerna

2.1 Tillämpning av lagvalsreglerna ex officio

Relevanta rättsregler och tillämpning av dessa på ett specifikt rättsförhållande fastställs av den rättsliga myndigheten, som gör detta på eget initiativ och utifrån principen att parterna i en rättstvist inte behöver åberopa eller bevisa den lag som är tillämplig i målet. I fråga om tillämplighet skiljer man i slovakisk lag mellan tvingande och dispositiva lagvalsregler. Tvingande lagvalsregler är regler som måste tillämpas av en domare oavsett parternas önskemål och oavsett om parterna har åberopat den rättigheten. Dispositiva regler – som är typiska på det avtalsrättsliga området i slovakisk lag – är rättsregler som kan åsidosättas eller ändras genom överenskommelse mellan de berörda parterna.

2.2 Renvoi (återförvisning och vidareförvisning)

Enligt den slovakiska internationella privaträttens lagvalsregler innefattar renvoi till ett annat lands rättssystem även renvoi till det landets lagvalsregler. Den allmänna regeln i lagen om internationell privaträtt (artikel 35) är att renvoi kan accepteras om det bidrar till en rimlig och rättvis förlikning i frågan. Vid beslut om huruvida eftergiften och överföringen ska godkännas eller avslås får domstolen enbart ta hänsyn till faktiska och rättsliga omständigheter som kan påverka valet av tillämplig lag, men inte omständigheter som kan påverka det faktiska beslutet i ärendet. I slovakisk lag ska renvoi accepteras i ärenden som rör individuell rätt, familjerätt och arvsrätt. På det avtalsrättsliga området tillämpas renvoi enbart undantagsvis, och vid lagval utesluts det alternativet direkt (artikel 9.2 i lagen om internationell privaträtt). I lagen om växlar och checkar tillämpas en särskild ordning, enligt vilken renvoi måste godkännas utan att domstolen behöver undersöka kravet på en rimlig och rättvis lösning (artiklarna 69 och 91 i lagen om växlar och checkar).

2.3 Ändring i anknytning

I slovakisk lag finns ingen allmän regel om följderna av att ändra anknytningskriterium. Om den slovakiska lagvalsregeln inte definierar vid vilken tidpunkt anknytningskriteriet ska bedömas fastställer de slovakiska domstolarna den utifrån ett annat anknytningskriterium eller genom rättspraxis. Men i allmänhet gäller den tidpunkt då den rättsliga situationen uppstår eller, mer exakt, det datum då de rättsliga förfarandena inleds, beroende på omständigheterna för målet.

Förändring av status är typiskt för lös egendom. Ändring av kriterium för den tillämpliga lagen efter ort omfattas av artikel 6 i lagen om internationell privaträtt, som skiljer mellan lös egendom som sådan (i allmänhet) och lös egendom som transporteras inom ramen för ett avtal (varor på väg). Om det rör sig om lös egendom som sådan är den tillämpliga lagen den lag som gäller på den plats där egendomen fanns vid den tidpunkt då den händelse som gav upphov till eller ledde till upphörande av rättigheten inträffade. Det har dock fastställts genom rättspraxis att innehållet i och följderna av en materiell rättighet inom ramen för en annan lag (exempelvis överförande av rättigheter som beviljas i ett land till en motsvarande kategori i ett annat land) ska bedömas enligt den lag som gäller på den nya (aktuella) orten för egendomen.

Anknytningskriteriet i fall där egendom transporteras (för att räknas hit måste transporten av egendomen fortfarande pågå) är den lag som tillämpas på den ort varifrån egendomen försändes. Att ändra anknytningskriterier för lös egendom kan också bli aktuellt i samband med preskription. Just i detta syfte specificeras i artikel 8 i lagen om internationell privaträtt att preskription ska regleras av den lag som är tillämplig på den ort där egendomen fanns då preskriptionstiden inleddes. Den som vill åberopa preskription kan fortfarande åberopa lagen i den stat där preskriptionen inträdde, om alla villkor för preskription enligt lagen i den aktuella staten uppfylldes från den tidpunkt då egendomen befann sig i den staten. Om egendomen stegvis har förflyttats till fler än en stats territorium kommer villkoren att bedömas endera enligt gällande lag på den ort där egendomen fanns vid inledningen av preskriptionstiden, eller enligt den tillämpliga lagen på den ort där

egendomen fanns under hela den för preskriptionen relevanta perioden.

2.4 Undantag (ordre public och internationellt tvingande regler)

Tvingande rättsregler och förbehåll avseende grunderna för rättsordningen (ordre public-förbehållet)

Den grundläggande skillnaden mellan tvingande regler och ordre public-förbehållet är deras inverkan: tvingande regler har en offensiv funktion (oavsett den utländska lagens innehåll), medan ordre public-förbehållet har en defensiv funktion (enbart om tillämpning av utländsk lag skulle äventyra tillkännagivna intressen). Ordre public-förbehållet skyddar inte alla tvingande bestämmelser i slovakisk lag, utan bara sådana som betraktas som grundläggande principer (exempelvis principen om det monogama äktenskapet).

Tvingande regler är nationella rättsregler som man inte kan avvika från. De måste tillämpas i alla situationer oavsett enligt vilken lag ett specifikt rättsförhållande ska behandlas utifrån lagvalsreglerna. I allmänhet har de en offentligrättslig karaktär, men de kan också vara av civilrättslig karaktär om syftet är att skydda ett specifikt väsentligt intresse. Bedömningen av om en särskild rättsregel är tvingande görs av domstolen. De definieras inte tydligt i lagen. De är typiska för konsumentskyddslagstiftning och vissa arbetsrättsliga områden (t.ex. regler i samband med hälsa och säkerhet, arbetstider osv.). Inom familjerätt är exempelvis bestämmelser i strafflagen om brott som begås mot familjen och unga tvingande regler.

Ordre public-förbehållet fastställs i artikel 36 i lagen om internationell privaträtt, enligt vilken en lagbestämmelse i en utländsk stat inte kan tillämpas om dess inverkan skulle strida mot grundläggande principer i Slovakiens sociala och statliga system och de lagar som måste följas utan förbehåll, oavsett parternas önskan. Detta gäller framför allt författningsenliga bestämmelser, som omfattar rätten till en rättvis rättegång och de grundläggande principerna om likhet inför lagen och förbudet mot diskriminering på grund av kön, ras, hudfärg, religion, nationalitet osv. I linje med lagens syfte ska ordre public-förbehållet tillämpas sparsamt, och vid en sådan tillämpning får domstolen inte granska eller bedöma den utländska statens lagbestämmelse utan enbart vilken inverkan den skulle få på grunderna för Slovakiens rättsordning.

2.5 Utredning om innehållet i utländsk rätt

Slovakien är ett av de länder som behandlar en lagbestämmelse som en lag, snarare än som ett faktum som måste styrkas. Därför vidtar rättsliga myndigheter på eget initiativ åtgärder för att fastställa lagbestämmelserna. Enligt artikel 53 i lagen om internationell privaträtt ska den rättsliga myndigheten vidta alla åtgärder som krävs för att styrka innehållet i en utländsk lag, inklusive inhämta innehållet genom att använda egna resurser, rådfråga allmänt tillgängliga källor, ålägga parterna i det rättsliga förfarandet att lämna nödvändig information eller begära information från justitieministeriet (som måste hjälpa till vid sådana förfrågningar). Detta innebär att domarna också kan använda sin egen kunskap om innehållet i den utländska lagen, eller styrka det med hjälp av experter på området för internationell privaträtt eller parterna i det rättsliga förfarandet, eller till och med genom att använda internet. Om den utländska lagens innehåll inte kan styrkas inom en rimlig tidsperiod, eller om ett sådant styrkande är förbundet med stora hinder eller inte är genomförbart, gäller slovakisk lag. Om det uppstår tvivel när innehållet i en utländsk lag ska fastställas har domstolen rätt att be justitieministeriet om hjälp.

3 Lagvalsregler

3.1 Avtalsförpliktelser och rättsakter

Avtalsförpliktelser

Enbart privaträttsliga avtal faller inom ramen för lagen om internationell privaträtt, det vill säga civilrätt, handelsrätt, familjerätt, arbetsrätt och andra, liknande avtal med en internationell dimension. I enlighet med principen om avtalsfrihet för avtalsparterna i fråga om förmögenhetsförhållanden ger artikel 9 i lagen om internationell privaträtt tydligt företräde för lagval av avtalsparterna själva (detta möjliggör dessutom ett lagval på det arbetsrättsliga området). Valet av lag är enbart begränsat vid konsumentavtal som, om den valda lagen inte erbjuder tillräckligt konsumentskydd, täcks av det rättssystem som garanterar konsumenten en mer gynnsam behandling (artiklarna 9.3 och 10.4 i lagen om internationell privaträtt). I avsaknad av lagval tillämpas den stats lag som garanterar en rimlig överenskommelse för den aktuella avtalstypen. I linje med principen om en rimlig överenskommelse ges exempel i artikel 10.2-10.3 i lagen om internationell privaträtt på vilken lag som

i allmänhet är tillämplig på specifika avtalstyper: köpekontrakt regleras t.ex. av lagen på den ort där säljaren har sitt säte. I fråga om avtalsförpliktelser reglerar lagen om internationell privaträtt även avtalsförhållandens inverkan på materiell rätt (artikel 12), bestämmelser om preskriptionstider och kvittning (artikel 13) samt föreskrifter för ensidiga rättshandlingar (artikel 14), oavsett om de riktas till en namngiven enhet (i sådana fall är anknytningskriteriet galdenärens hemvist).

Avtalsförpliktelser enligt internationell lagstiftning om växlar och checkar regleras specifikt i lagen om växlar och checkar (artikel 69 ff. och artikel 91 ff.).

Rättshandlingar

Frågor om lagvalsregler som är knutna till giltigheten hos rättshandlingar, följderna av ogiltighet samt det formalkrav som ställs på rättshandlingen omfattas av artikel 4 i lagen om internationell privaträtt. Den lag som är tillämplig för verkningarna av en rättshandling är även tillämplig för frågorna om dess giltighet och ogiltighet. Vilken lag som ska tillämpas fastställs av de relevanta lagvalsregler som har specificerats för den aktuella rättshandlingen. Det finns två undantag, där en rättshandlings giltighet och följderna av en ogiltighetsförklaring inte regleras av samma lag som verkningarna: nämligen när lagen föreskriver något annat eller när detta är av avgörande betydelse för en rimlig överenskommelse. Vad gäller rättshandlingens utformning räcker det att rättshandlingen utfördes i enlighet med lagen på den ort där handlingen utfördes. Det är därför, till skillnad från vid giltighetsbedömningen, inte nödvändigt att här hålla fast vid de formalkrav på handlingen som krävs enligt den lag som valts av domstolsforumet. Denna subsidiära lagvalsregel får dock inte tillämpas om den lag som valts av den domstol som är tillämplig för avtalet föreskriver att avtalet ska vara i skriftlig form för att vara giltigt.

3.2 Utomobligatoriska förpliktelser

Den grundläggande nationella lagvalsregeln för utomobligatoriska förpliktelser är artikel 15 i lagen om internationell privaträtt, enligt vilken ersättningsanspråk vid pliktförsummelse till följd av allmänt bindande rättsregler (åtalbar handling) eller i fall där lagen kräver ersättning oavsett om handlingen är olaglig eller inte (ansvar för resultatet) regleras genom lagen på den ort där skadan skedde, eller på den ort där den händelse skedde som gav upphov till skadeståndsskyldighet. Anknytningskriterier som gäller för *negotiorum gestor*, oberättigad vinst osv. följer på motsvarande sätt från artikel 15 och andra bestämmelser i lagen om internationell privaträtt.

3.3 Personalstatut

Allmänna lagvalsregler, dvs. att fastställa vilken lag som ska tillämpas för att reglera en fysisk persons rättskapacitet, anges i artikel 3 i lagen om internationell privaträtt, där det fastställs att en persons kapacitet i fråga om rättigheter och rättshandlingar regleras av lagen i den stat där personen är medborgare. Om en rättshandling utförs i Slovakien av en utländsk person som inte har rättskapacitet enligt lagen i den stat där han eller hon är medborgare, räcker det om denna person har en sådan kapacitet med avseende på den aktuella handlingen enligt slovakisk lag. En sådan rättshandling behöver dock inte nödvändigtvis anses giltig enligt lag i andra länder, inklusive den utländska personens hemland.

Enligt slovakisk lag får en fysisk person rättskapacitet i fråga om rättigheter och förpliktelser vid födseln (alla avlade barn som fötts levande har en sådan kapacitet), och den upphör när personen avlider (när personen dödförklaras av en domstol). Full rättskapacitet ges vid 18 års ålder eller genom äktenskap (vilket kan ingås från och med 16 års ålder). Full rättskapacitet är en förutsättning för processbehörighet, även om en part som annars inte skulle ha det kan tillerkännas processbehörighet genom lag, som en underårig förälder vid ett adoptionsförfarande när han eller hon fyller 16 år. Rättskapacitet tillerkänns bara underåriga för handlingar som till sin natur är lämpliga för den intellektuella och mentala mognad som motsvarar deras ålder. Utöver åldersgränsen får en person inte heller lida av psykisk störning för att ha full rättskapacitet. Enbart en domstol får upphäva eller inskränka en persons rättskapacitet.

Särskilda nationella lagvalsregler om rättskapacitet gäller för rätten att ingå äktenskap (artikel 19 i lagen om internationell privaträtt – se punkt 3.5), för att upprätta och återkalla ett testamente (artikel 18 i lagen om internationell privaträtt – se punkt 3.7) och utländska personers processbehörighet (artikel 49 i lagen om internationell privaträtt). De lagvalsregler som reglerar rättskapaciteten för juridiska personer enligt slovakisk lag omfattas av artikel 22 i handelslagen, enligt vilken juridiska personers personrätt regleras av

bildandeprincipen, och även omfattningen av den kapacitet som tillkommer dem enligt tillämplig lag beviljas enligt slovakisk lag. Bedömningen av en persons kapacitet att åta sig skyldigheter i fråga om växlar och checkar fastställs i lagen om växlar och checkar, där det anges att personen är skyldig att följa lagstiftningen i den stat där personen är medborgare.

Vad gäller civilrättslig ställning används inte begreppet "hemvist" i slovakisk lag som anknytningskriterium, och det är inte samma sak som begreppet "bosättningsort" i slovakisk lag (som anges i Slovakiens befolkningsregister). En persons rätt till ett namn inordnas analogiskt under personrätt, och tillämplig lag är den lag som tillämpas för rättskapacitet och processbehörighet för den berörda personen.

3.4 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn, inklusive adoption

3.4.1 Fastställande av förhållandet mellan föräldrar och barn

Enligt nationell lagstiftning är mamman den kvinna som födde barnet. Om det råder tvekan om moderskapet kommer domstolen att fatta beslut utifrån uppgifter som har fastställts i förbindelse med födseln. Faderskapet fastställs utifrån tre motbevisbara faderskapspresumtioner som anges i lag nr 36/2005 om familjen (familjelagen): i) äktenskapets giltighet, ii) en bekräftelse av föräldraskapet från föräldrarnas sida vid en folkbokföringsmyndighet och iii) tidpunkten för det sexuella umgänget mellan den förmodade pappan och mamman till barnet.

Lagen om internationell privaträtt innehåller lagvalsregler om att fastställa (bekräfta eller motbevisa) föräldraskap, i förbindelse med tidpunkten för barnets födelse. Enligt artikel 23 i lagen om internationell privaträtt är den tillämpliga lagen den lag som gäller i den stat där barnet förvärvade medborgarskap genom födsel. Den lagen är framför allt tillämplig för att fastställa vem som kan vara föremål för en bekräftelse av föräldraskap, i vilken form denna bekräftelse ska ges och om det är möjligt att bekräfta faderskapet för ett barn som fötts. Om ett barn förvärvar mer än ett medborgarskap vid födseln, eller inget alls, är artikel 33 i lagen om internationell privaträtt tillämplig. Om ett barn har förvärvat slovakiskt medborgarskap på detta sätt, men föddes och bor utomlands, gäller lagen i den stat där barnet är fast bosatt. Enligt artikel 23.3 i lagen om internationell privaträtt kan föräldraskap fastställas i enlighet med slovakisk lag, om detta är i barnets intresse, om ett barn (oavsett nationalitet) bor (dvs. har sin bosättningsort) i Slovakien vid tidpunkten för ett sådant fastställande. Enligt denna bestämmelse kan giltigheten hos ett fastställande bedömas enligt lagen i den stat där föräldraskapet fastställdes i stället för enligt lagen i den stat där barnet förvärvade medborgarskap vid födseln. För att fastställandet av föräldraskap ska vara giltigt räcker det dock att fastställandet inte strider mot lagen i den stat där det skedde.

3.4.2 Adoption

Enligt den slovakiska familjelagen leder adoption till ett förhållande mellan det adopterade barnet och adoptivföräldern (och dennes släktingar) som i rättsligt hänseende är identiskt med en biologisk familj. Det är bara en domstol som får fatta beslut om adoption, efter förslag från adoptivföräldern, som inte behöver vara slovakisk medborgare men som måste anges på avtalet om adoption i enlighet med lag nr 305/2005 om socialt och rättsligt skydd av barn och om förmyndarskap. Enbart barn under 18 år kan adopteras. Enligt gällande lagstiftning kan ett barn enbart adopteras gemensamt av gifta föräldrar (eller av en make eller maka som lever i ett äktenskap med en av barnets föräldrar eller av en änka/änkling efter en förälder eller adoptivförälder). I undantagsfall kan ett barn också adopteras av en ensamstående person. Adoption av en underårig utomlands kräver medgivande från det slovakiska ministeriet för arbete, sociala frågor och familjefrågor eller från en statlig förvaltningsmyndighet som utses av det ministeriet. En adoption kan upphävas baserat på ett domstolsbeslut, inom sex månader från det att adoptionsbeslutet blev giltigt.

Enligt artikel 26 i lagen om internationell privaträtt regleras adoption av den lag som gäller i den stat där adoptivföräldrarna är medborgare. Om adoptivföräldrarna har olika nationalitet gäller den lag som är tillämplig i den stat där makarna har sin gemensamma hemvist. Om ingen sådan hemvist existerar regleras adoptionen av den lag som makarna är närmast knutna till. Slovakisk lag kan tillämpas om adoption inte alls är tillåten enligt den utländska lagen, eller bara tillåten enligt villkor som är oerhört svåra att uppfylla och adoptivföräldrarna, eller åtminstone en av adoptivföräldrarna, har bott i Slovakien under en längre period (vilket enligt rättspraxis innebär minst ett år). Enligt artikel 26a i lagen om internationell privaträtt regleras placeringen av ett barn i omvårdnad före adoption (vilket sker enligt slovakisk lag före adoption) av den lag som gäller i den stat där barnet har sin hemvist. Lagen i den stat där adoptivbarnet är medborgare är tillämplig när behovet av att begära

samtycke från barnet till adoption ska bedömas, eller samtycke från andra personer eller institutioner (artikel 27 i lagen om internationell privaträtt). Denna bestämmelse gäller även i fall som liknar adoption, som när ett barn fött utom äktenskapet ska ges motsvarande status som om det vore fött inom äktenskapet (vilket inte erkänns enligt slovakisk lag).

3.5 Äktenskap, ogifta/sammanboende par, partnerskap, äktenskapsskillnad, separation, underhållsskyldighet

3.5.1 Äktenskap

Enligt slovakisk lag får äktenskap bara ingås mellan en man och en kvinna som är vid sina sinnens fulla bruk. De får inte befinna sig i ett annat äktenskap vid den tidpunkt då de ingår äktenskap. Lagen förbjuder äktenskap mellan släktingar i rätt uppstigande led, släktingar i rätt nedstigande led och syskon, samt mellan underåriga (en domstol kan i undantagsfall tillåta att en underårig över 16 år ingår äktenskap). Denna åldersgräns kan klassificeras som en tvingande regel i slovakisk lag. Enligt slovakisk rätt ingås äktenskap genom samtyckesförklaring vid en folkbokföringsmyndighet eller i en kyrka.

Enligt lagen om internationell privaträtt (artiklarna 19 och 20) regleras en persons rättskapacitet att ingå äktenskap och villkoren för dess giltighet av lagen som gäller i den stat där personen är medborgare. Den lag som gäller för hur äktenskapet ingås är den lag som tillämpas på den ort där äktenskapet ingås. Till skillnad från de allmänna lagvalsreglerna (artiklarna 3 och 4 i lagen om internationell privaträtt) är subsidiär tillämpning av slovakisk lag utesluten. När det gäller att bedöma hur äktenskapet ingås, eftersom den tillämpliga lagen är lagen på den ort där äktenskapet ingås, dvs. den lag som tillämpas för att bedöma frågor som det sätt på vilket en person samtycker till äktenskap, antalet vittnen, det organ som är behörigt att förrätta vigseln, alternativet att ingå äktenskap genom ombud osv. Kriteriet gäller inte vid konsulatvigsel. Ingående av äktenskap utomlands av slovakiska medborgare, inför en annan myndighet än en slovakisk myndighet med sådan behörighet, täcks särskilt av artikel 20a i lagen om internationell privaträtt, där det anges att ett sådant äktenskap är giltigt i Slovakien om det är giltigt i den stat där det ingicks inför en myndighet, och om det inte finns några hinder för äktenskapet enligt slovakisk materiell rätt.

3.5.2 Ogifta/sammanboende par samt partnerskap

Slovakisk lag innehåller inga bestämmelser om andra partnerskap än äktenskap. I den rättsliga teorin erkänns förekomsten av make och maka enligt sedvanerätt, dvs. av en man och en kvinna som inte är gifta men som har ingått ett livspartnerskap. Detta utgör dock en faktisk union, utan rättslig betydelse. Slovakien erkänner inte heller (registrerade) partnerskap mellan personer av samma kön, eller hemskillnad (bodelning).

3.5.3 Äktenskapsskillnad och separation

Enligt nationell materiell rätt innebär skilsmässa att en domstol upplöser äktenskapet mellan makar som är i livet. I händelse av att föräldrarna till en underårig skiljer sig måste domstolen också fatta beslut om makarnas utövande av sina rättigheter och skyldigheter som föräldrar. Slovakisk lag tillåter även delad vårdnad.

I artikel 22 i lagen om internationell privaträtt fastställs lagvalsregler för upplösning av samlevnad genom skilsmässa genom att förklara äktenskapet ogiltigt eller genom att fastställa att äktenskap inte förelåg. Därför gäller den främst för lagvalsregler om upplösning av äktenskapet mellan makar som är i livet. Upplösning av äktenskapet genom skilsmässa regleras av lagen i den stat där makarna är medborgare vid tidpunkten då förfarandet inleddes. Det kriterium som tillämpas här är, liksom vid makarnas person- och förmögenhetsförhållanden, deras medborgarskap vid en viss tidpunkt, nämligen då äktenskapsskillnaden inleddes (ursprungligt medborgarskap eller eventuell förändring av medborgarskapet är därför inte relevant). Om makarna inte har samma nationalitet när äktenskapsskillnaden inleds kan inte kriteriet med makarnas medborgarskap tillämpas, utan slovakisk lag gäller. Om upplösning av äktenskapet genom skilsmässa inte är tillåten enligt tillämplig (utländsk) lag, eller bara tillåts vid exceptionellt svåra omständigheter, men makarna – eller åtminstone en av dem – har varit bofasta i Slovakien under en längre tid, kan slovakisk lag vara tillämplig. Eftersom denna möjlighet bara finns för personer med en faktisk förbindelse till Slovakien har det fastställts genom rättspraxis att sådana personer måste ha varit bosatta i Slovakien i minst ett år.

Vad gäller lagen i den stat där makarna är medborgare är de anknytningskriterier som anges i artikel 22.3 i lagen om internationell privaträtt, för bedömning av ett äktenskaps giltighet och av om äktenskap faktiskt

föreligger, inte förenliga med artiklarna 19 och 20 i lagen om internationell privaträtt, som reglerar kapaciteten att ingå äktenskap, äktenskapets giltighet och dess form. Det har fastställts genom rättspraxis att artiklarna 19 och 20 i lagen om internationell privaträtt gäller om möjligheten att ingå äktenskap (i termer av kapacitet och form) bedöms innan äktenskapet ingås, medan artikel 22.3 i lagen om internationell privaträtt gäller om äktenskapets giltighet bedöms i efterhand, eller om bedömningen rör huruvida äktenskap föreligger. Det har också fastställts genom rättspraxis att tillämplig lag för artikel 22.3 i lagen om internationell privaträtt är den lag som gäller i den stat där makarna var medborgare vid den tidpunkt då äktenskapet skulle ingås.

3.5.4 Underhållsskyldighet

I slovakisk lag erkänns sex grundläggande typer av underhållsskyldighet: föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina barn (som anses vara den viktigaste), barns underhållsskyldighet gentemot sina föräldrar, underhållsskyldighet mellan andra släktingar, underhållsskyldighet mellan makar, stöd till frånskild maka/make för att täcka underhåll samt stöd till ogift mor för att täcka underhåll och vissa utgifter. De lagvalsregler som ingår i artikel 24a i lagen om internationell privaträtt avser uttryckligen enbart föräldrars underhållsskyldighet gentemot sina barn och täcker alla typer av denna underhållsskyldighet med undantag för fordran om underhåll från ett barns mor gentemot barnets far (den lag som gäller i den stat där mamman är medborgare, artikel 25 i lagen om internationell privaträtt), oavsett om underhållsmottagaren är underårig eller inte. Dessa förhållanden omfattas av lagstiftningen i den stat där underhållsmottagaren har sin hemvist eller stadigvarande vistelseort om det rör sig om ett underårigt barn. I de flesta fall fattar de slovakiska domstolarna beslut i enlighet med lagen som gäller i den stat där talan väcks. Andra underhållsskyldigheter (t.ex. underhållsskyldighet mellan makar) regleras av lagen i den stat där underhållsmottagaren har sin hemvist.

Anknytningskriteriet barnets stadigvarande vistelseort är det främsta anknytningskriterium som tillämpas för förhållandet mellan föräldrar och barn. Det är bara i undantagsfall som domstolen också tar hänsyn till en lag som gäller i ett annat land och som har en nära anknytning till ärendet.

3.6 Makars förmögenhetsförhållanden

Lagvalsreglerna i artikel 21 i lagen om internationell privaträtt, som rör förmögenhetsförhållanden mellan makar, föreskriver makarnas medborgarskap som anknytningskriterium. Detta kan dock bara tillämpas konsekvent om makarna är medborgare i samma stat. I övriga fall tillämpas slovakisk lag. I lagen om internationell privaträtt tas inte situationer upp där en förändring har uppträtt i anknytningskriteriet (en förändring av makarnas gemensamma medborgarskap). Det har dock fastställts genom rättspraxis att tillämplig lag beror på vid vilken tidpunkt händelsen av rättslig betydelse inträffade. I artikel 21.2 i lagen om internationell privaträtt undviks potentiella konflikter genom att det specificeras att alla eventuella regler för makars förmögenhetsförhållanden som man har enats om (t.ex. överenskommelse om att minska giftorättsgodset, äktenskapsförord osv.) ska bedömas i enlighet med den lag som var tillämplig för makarnas förmögenhetsförhållande vid den tidpunkt då överenskommelsen ingicks. Denna lagvalsregel kan bara tillämpas i samband med en annan lagvalsregel – inte ensam.

I slovakisk materiell rätt fastställs en specifik typ av förmögenhetsförhållande mellan makar: giftorättsgods mellan makar, som skapas när äktenskapet ingås och upphör vid upplösning av äktenskapet. Räckvidden för giftorättsgodset kan därefter minskas eller ökas utifrån överenskommelse mellan makarna, eller ändras på annat sätt (bland annat genom upphörande eller återställande) genom ett domstolsbeslut. Äktenskapsförord existerar inte i slovakisk lag.

3.7 Arv och testamente

Enligt lagvalsregeln baseras arv på ett enda anknytningskriterium: enligt den allmänna lagvalsregeln i lagen om internationell privaträtt regleras arvsförhållanden av lagen i den stat där testatorn var medborgare vid tidpunkten för hans eller hennes bortgång (artikel 17). Detta är det enda anknytningskriteriet för arv, och ingen åtskillnad görs mellan materiell och immateriell egendom. Om testatorn vid tidpunkten för sin bortgång var medborgare i två eller flera stater, eller var statslös, fastställs vilket medborgarskap som ska tillämpas enligt artikel 33 i lagen om internationell privaträtt.

Vad gäller kapacitet att upprätta eller återkalla ett testamente och följderna av fel i ett testamente eller i en viljeyttring, tillämpas det medborgarskap som testatorn hade vid den tidpunkt då denne uttryckte sin vilja. Det innebär att en eventuell ändring av medborgarskap efter att denna vilja har uttryckts inte påverkar giltigheten

av ett testamente eller av återkallelsen av ett testamente. Artikel 18 i lagen om internationell privaträtt utgör därför en särskild regel i förhållande till artikel 3.2 i den lagen, som föreskriver att en utländsk person får utföra en rättshandling i Slovakien så länge som han eller hon har rättskapacitet för det enligt slovakisk lag. Den lag som är tillämplig i den stat där personen är medborgare vid tidpunkten för viljeyttringen är också tillämplig för beslut om hur egendomen kan upplåtas genom testamente vid bortgång. Testamentets utformning och återkallelse av ett testamente regleras av lagen i den stat där testatorn var medborgare när testamentet upprättades. Det räcker dock att testamentet uppfyller lagen i den stat där det upprättades (artikel 18). Denna ytterligare lagvalsregel tillämpas om testatorn inte respekterade de regler för utformning av ett testamente som finns i den stat där han eller hon var medborgare vid tidpunkten för testamentets upprättande. Detta innebär att testamentet ska anses vara giltigt även om testatorn inte uppfyller de villkor för utformningen av ett testamente som fastställs i lagen i den stat där han eller hon var medborgare vid tidpunkten för upprättandet, men uppfyller de villkor som fastställs i lagen på den ort där testamentet upprättades.

Enligt slovakisk materiell rätt kan egendom ärvas i enlighet med rättsregler, i enlighet med ett testamente, eller på båda sätten. I lagen föreskrivs fyra nivåer för arvtagare i arvsrättsordning, där arvtagare på föregående nivå eliminerar arvtagarna på efterföljande nivåer. I den första gruppen ingår testatorns barn och maka/make, och i nästföljande grupper ingår andra släktingar och eventuella personer som delat hushåll med den avlidna i åtminstone ett år före dennes bortgång, och som av den anledningen tog hand om det gemensamma hushållet eller var beroende av den avlidna för underhåll. För arv i enlighet med ett testamente föreskriver lagen att ett testamente som uppfyller de villkor som anges i lag ska upprättas av testatorn eller genom notariatshandling. Den undre åldersgränsen för att upprätta ett testamente är 15 år. Det finns begränsningar för hur fritt arvlåtaren kan förfoga över egendom genom testamente, eftersom underåriga släktingar i nedstigande led måste tilldelas minst den mängd som utgör deras andel av kvarlåtenskapen enligt lag, och släktingar i nedstigande led som uppnått myndig ålder måste tilldelas minst halvdelen av sin andel enligt lag. Slovakisk lag erkänner giltigheten av arvsavsägelser (enbart i sin helhet, för både tillgångar och skulder), avsaknad av behörighet att arva (såsom föreskrivs i lag), arvlöshetsförklaring med avseende på släktingar i nedstigande led (utifrån ett arvlöshetsinstrument som har upprättats av den avlidna) och arv till vilket inga arvingar finns och som därför tillfaller staten, men erkänner inte inbördes testamenten, arvsavtal eller gåvor på dödsbädden.

3.8 Sakrätt

I slovakisk lag definieras fast egendom som mark eller byggnader som är fast anbringade vid marken (artikel 119 i civilagen).

Enligt lagen om internationell privaträtt är det allmänna anknytningskriteriet för materiella rättigheter i samband med fast egendom den lag som är tillämplig på den ort där egendomen ligger (artikel 5 i lagen om internationell privaträtt, som också gäller för rörlig egendom, om de inte omfattas av artiklarna 6 och 8 – se 2.3). Artikel 7 i lagen om internationell privaträtt har dock företräde framför den artikeln, och anger att hänsyn tas till registreringar i offentliga handlingar som fastställer, ändrar eller upphäver rättigheter för egendom som finns i en annan stat än den stat vars lag reglerar den rättsliga grunden för att fastställa, ändra eller upphäva de materiella rättigheterna till egendomen. I sådana fall är den tillämpliga lagen den lag om registrering i offentliga handlingar som gäller på den ort där egendomen finns.

Enligt gällande slovakisk lag kopplas begreppet "offentliga handlingar" till mark- och fastighetsregistret (fastighetsregistret) (lag nr 162/1995 om mark- och fastighetsregistret), men i fastighetshandlingarnas historia ingår fastighetsregistret, järnvägsregistret, gruvregistret och registret för inlandssjöfart.

3.9 Insolvens

Insolvensförfaranden med ett utländskt element som inbegriper EU-medlemsstater eller EES-medlemsstater regleras av lag nr 7/2005 om konkurs och omstrukturering (konkurslagen), om inget annat anges i rådets förordning (EG) nr 1346/2000. Enligt konkurslagen gäller reciprocitetsprincipen för erkännande av utländska domar i förfaranden inom ramen för konkurslagen, om Slovakien inte är bundet av något internationellt fördrag som reglerar tillgodoseendet av fordringsägarna till en gäldenär som har gått i konkurs. Om en slovakisk domstol har beslutat om insolvensförklaring omfattas även tillgångar på ett främmande lands territorium om detta är tillåtet enligt lag i det främmande landet.

Lagen om internationell privaträtt innehåller lagvalsregler som tillämpas på motsvarande sätt vid konkurs, nämligen artikel 5 (anknytningskriteriet är den ort där den rörliga eller fasta egendomen ligger), artikel 7

(anknytningskriteriet för registrering i offentliga handlingar är den ort där egendomen ligger) och de bestämmelser som reglerar förpliktelser (artikel 9 ff.).

■ Senaste uppdatering: 06/05/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.